

Nyfödda barn - vanliga symptom A-Ö

Avföring

Barnets första bajs kallas mekonium eller barnbeck och kommer oftast på BB. Den är grönsvart tjock och seg. När barnet börjar få bröstmjolk ändras färgen och blir gröngult-gult. Avföringen blir lösare, ibland lite småkornig, och får en syrlig lukt. Barn som enbart ammas blir i princip aldrig hårda i magen. Ammande barn kan bajsar från en gång i veckan till tio gånger om dagen och de första veckorna bajsar barnet även nattetid. Barn som enbart får modersmjölksersättning bajsar oftast inte lika ofta och avföringen är ofta lite hårdare och mer illaluktande. Om barnet får tendens till trög mage kontakta BVC.

Badning

Nyfödda spädbarn får gärna badas och om barnet tycker om att bada kan de bada 1-2 gånger i veckan. Känn på vattnet med armbågen eller ännu hellre med en bad termometer, vatten temp ska vara 37-37,5 grader. Det är ingen fara att bada barnet fastän navelstumpen är kvar. Torka torrt runt naveln med en tops efter badet och se även till att alla hudveck blir torra. Använd mild babytvål i vattnet att försiktigt tvätta barnet med.

Bröst

Nyfödda flickor och pojkar kan ha förstörade bröstkörtlar. Ibland kan det även komma fram lite vätska från bröstet s.k. häxmjolk och beror på hormonpåverkan från mamman. Kläm inte på bröstet, svullnad lägger sig på ett par dagar.

Gråt och skrik

Gråt och skrik är det nyfödda barnets sätt att kommunicera. Alla nyfödda barn gråter lite varje dag, oftast gråter barnet för de vill ha mat, närhet, byta blöja, magknip eller svårt att komma till ro. Om barnet lugnar sig när du tar upp det behöver du inte vara orolig. Nyfödda barn behöver mycket närhet, känna kroppsvärme och höra föräldrarnas lugnande röst. Är barnet hungrigt så blir det nöjd vid bröstet eller när det får nappflaskan. Ibland har babyn lite magknip och behöver bäras upprätt en stund för att babyn ska kunna rapa och fisa. En del barn gråter när de är övertrötta och har svårt att komma till ro. Försök att vyssa barnet lugnt i famnen, gå runt lite och nynna en lugn sång så barnet får hjälp att komma till ro.

Nyfödda barn har olika temperament och som nybliven förälder tar det tid att lära känna sitt lilla barn. Vissa barn är lugna medan andra ställer mer krav på sin omgivning. Det är lätt att känna sig maktlös när barnet gallsriker. Försök ta det lugnt och är ni två föräldrar så turas om. Ibland kanske man ringer in en släkting som kan ta barnet en stund för att man själv ska få vila. Om barnet skriker under en längre tid och ni inte kan trösta, kontakta BVC eller sjukvården för att få stöd och hjälp.

Fosterfett

Barnet har oftast kvar lite fosterfett i ljumskarna, under armarna, i halsveck och bakom öronen. Smörj ut fosterfettet redan under första dygnet eller tvätta bort med babytvål och vatten. Om det får ligga kvar härsknar det lätt och små sår kan uppstå.

Hicka

Nyfödda barn får lätt hicka när de har ätit eller i samband med att de rapar. Många mammor känner igen sig från graviditeten att barnet hickade i livmodern. Det är helt normalt och inte farligt och hickan går över av sig själv. Vill man kan man prova att låta barnet suga en stund på bröstet.

Hjärta

Det nyfödda barnets hjärta slår snabbt, cirka 140 slag per minut.

Hud - Utslag

Nyfödda spädbarns hud är ofta rödare än vår hudfärg. Detta beror på att nyfödda barn har ett högt blodvärde (högt hemoglobin). Händer och fötter är ofta lite mer bleka och lite lätt blåa. Detta är helt normalt. En del barn är torra i huden och fjällar framförallt på buken, vid hand och fotleder.

Torrheten blir bättre på några dagar till någon vecka.

De flesta barn har små vita prickar s.k. milier framförallt på näsan. Milier är förstörade talgkörtlar som försvinner av sig själv inom några veckor, ibland kan det ta månader.

När barnet är runt vecka 3-6 får de oftast hormonplitor i ansikte och en bit ner på halsen. Det är helt ofarligt och går över på någon vecka. Barnet kan också lätt få värmeutslag, röda partier eller små ljusröda utslag som framträder främst på halsen, bröstet, nacken och underarmarna när barnet blir för varmt. Tala med BVC om ni är oroliga för barnets prickar eller hudutslag.

Kiss

Ibland kan man se att det blir lite rostfärgat i blöjan när barnet kissat. Detta är inte blod utan salter i urinen och är helt ofarligt. Efter några dagar brukar detta försvinna. Små nyfödda barn kissar ofta och ett bra tecken på att barnet får i sig tillräckligt med bröstmjolk/modersmjölksersättning är att det alltid är blött i blöjan när den byts.

Kroppstemperatur

Nyföddas kroppstemperatur ligger mellan 36,5-37,5 grader. Känn på barnets rygg eller bröst för att bedöma temperaturen. Barnets händer och fötter är kalla och bleka och lite blåaktiga de första veckorna.

Kräkning

Det är vanligt att nyfödda barn kräker upp små mängder efter att de ätit och i samband med rapning. Lilla magsäcken är fylld och överskottet kräks upp. En del barn har en omogenhet i magmunnen som gör att den inte sluter tätt och då "rinner det över". Om barnet kräker stora mängder, s.k. kaskadkräkningar ska man prata med BVC eller sjukvården.

Naglar

Barnets naglar är ofta långa och vassa och det händer att barnet river sig i ansiktet. Man kan försiktigt riva loss det yttersta på naglarna då de är ganska mjuka och böjbara. Bäst är att fila ner dem med en sandpappersfil. En del barn river sig ändå, då kan man sätta små bomulls babystrumpor på händerna.

Naveln

Navelstumpen torkar gradvis in och faller vanligtvis av inom 3-10 dagar. På hembesöket från BVC tittar vi på navel och rengör samt ser att den läker fint. När navelstumpen torkar in kan den lukta illa och det kan bli kladdigt runt naveln och även blöda lite. Tvätta med ljummet vatten med en tops och torka navel torr med en tops. Skulle huden få en rodnad runt naveln ring BVC. Barnet kan bada trots att navelstumpen finns kvar. Torka den torr med en tops efter badet.

Nyföddhetsgulsot

En del nyfödda barn blir synligt gula i huden och i ögonvitorna s.k. nyföddhetsgulsot som brukar bli synligt efter 2-3 levnadsdygnet och nå sitt maximum på 4-5:e dygnet för att därefter avta och vara helt försvunnet efter ett par veckor. Denna form av gulsot är helt ofarlig och normal hos nyfödda, friska barn. Orsaken är bland annat att barnets lever är omogen och kan inte ta hand om bilirubin, ett rödgult ämne som bildas vid nedbrytning av de röda blodkropparna. Nyfödda barn föds med ett högt antal röda blodkroppar som snabbt bryts ner. Kontakta BVC om ni är oroliga för gulheten.

Näsa och nysningar

Nyfödda barn kan vara svullna i nässlemhinnan de första dyggen efter förlossningen, de blir nästöppta. Svullnaden lägger sig på 1-2 dygn.

Barnet andas huvudsakligen genom näsan vilket gör att vissa barn lätt nyser när något irriterar. De är känsliga i sina nässlemhinnor, det är trångt i lilla näsan och barnet har ännu inte utvecklat de hårstrån i näsan som skyddar mot bl.a. damm. Barnet nyser och rensar rent slemhinnor i näsa och det betyder alltså inte att barnet har en förkylning. Om barnet snörvlar och låter mycket, prova att höja huvudända på sängen.

Rapning

Nyfödda barn sväljer ofta luft när de äter. Det är bra att försöka få barnet att rapa efter att de har ätit genom att hålla barnet mot axeln och klappa det lätt på ryggen eller på stjärten. En del barn rapar av sig själva fast det ligger ner. Det är bara om man märker att barnet gnyr eller har ont i magen som man behöver hjälpa till att få upp luften.

Röd stjärt

Det är inte ovanligt att babyn kan bli lite röd i stjärten. De första veckorna bajsar spädbarnet ofta, tvätta stjärten med tvål och vatten eller olja och smörj in med fet kräm vid behov.

Sova

- Riktlinjer från Socialstyrelsens är att alla spädbarn ska sova på rygg.
- Barnet ska sova på en tjock spädbarnskudde som barnets huvud och axlar vilar på.
- Se till att barnet inte blir för varmt. Lättast är att känna efter i barnets nacke eller på bröstet för att känna om barnet är lagom varmt.
- Avstå från rökning och från tobaksrök.
- En del barn har en favoritsida med huvudet vänt åt ett håll. Barnets huvudform kan bli tillplattat/skevt och halsmuskulaturen blir stram på ena sidan. Hjälプ barnet att hålla huvudet åt olika håll när det sover och om ni bär barnet i bärsle/bärsjal se till att barnet inte alltid har huvudet vänt åt samma håll. Tala med BVC om ni märker att barnet har svårt att vrida huvudet åt ett håll.

Ögon

De första dagarna efter förlossning är vanligt att barnets ögon är svullna. Inom något dygn brukar svullnad gå ned. Ibland har barnet små blod bristningar blödningar i ögonvitorna som beror på att barnet utsatts för tryck under förlossningen. Barnet har inte ont av det och det är helt ofarligt. Försvinner av sig själv efter någon vecka. Nyfödda barn kan ha kladdiga och smetiga ögon som beror på att barnets tårkanaler är trånga och ögat sköljs inte ut med tillräckligt med tårvätska. Det är ingen ögoninfektion. Tvätta ögonen med ljummet vatten om de blir smetiga. Tvätta utifrån yttre ögonvrån och in mot ögonvrån vid näsroten. Massera gärna lätt där tårkanalen mynnar vid inre ögonvrån och ut mot näsroten. Om ögonvitorna blir röda och irriterade eller om ögonen kladdar väldigt mycket kontakta BVC.

Ögonfärg på nyfödda barn är oftast blågrå förutom mörkhyade barn som oftast har bruna ögon redan från födsel. Att vi föds med gråblå ögon beror på att vi från början saknar ämnet melanin vilket krävs för att ögonen ska bli bruna. Barnets rätta ögonfärg brukar visa sig vid cirka 3-6 månader.

Öron

Redan i mammans mage kan barn höra sina föräldrar och syskons röster och det lilla nyfödda barnet har ett helt utvecklat hörselsinne från födelsen. På BB-avdelningen görs hörseltest på alla nyfödda. En del barn kan ha fosterfett kvar i örat och ibland. Torka bara rent i ytterörat med en mjuk stor öronpinne, peta **inte** i barnets hörselgång.